

מנקודת מבט דמוקרטית, הקואליציה החדשה איננה מספקת סיבה למסיבה, אלא דווקא עילה לחלחלה. עיון בהסכמים הקואליציוניים מעורר את הרושם העגום ש"הפוליטיקה החדשה" איננה אלא "עריצות רוב ישנה". ואמנם, מאכזב ואפילו מדכדך להיווכח, שגם "הפוליטיקאים החדשים", כמוהם כמרבית קודמיהם, סבורים כנראה, כי מאחר שיש להם רוב מוצק בכנסת, מותר להם לעשות הכל. בכך הם מעידים על עצמם שהבנתם את המושג דמוקרטיה היא פשטנית, חלקית ולפיכך גם מעוותת ומסוכנת.

אכן, הדמוקרטיה מתירה לרוב לכפות את ביצוע מדיניותו על המיעוט. אך הדמוקרטיה אוסרת על הרוב להשתמש בכוחו כדי להדיר קבוצות מיעוט מן השיח הציבורי ומהמשחק הפוליטי, באופן שישלול מהן את הסיכוי ההוגן להפוך בעצמן לרוב. שימוש עריץ של הרוב בכוחו על מנת להצר את צעדי מתנגדיו, ובכך להנציח את שלטונו, הוליד את המשטרים המפלצתיים ביותר שידעה האנושות.

וכי מה היא היוזמה להכפיל את אחוז החסימה, אם לא ניסיון של הרוב להציב מכשולים בדרכן של קבוצות מיעוט אל הזירה הפוליטית? מה היא היוזמה ל"חוק יסוד המדינה היהודית", אם לא ניסיון של הרוב היהודי במדינה להדיר חמישית מאזרחיה (אלה שמנהיג "הפוליטיקאים החדשים", יאיר לפיד, כבר הדביק לנציגיהם את התווית הגזענית ה"זועביז") מהשיח הציבורי? מה היא היוזמה לדרוש תמיכה של 65 ח"כים בהבעת אי-אמון בממשלה, אם לא ניסיון של הרוב להנציח את שלטונו? ואמנם, קשה להימנע מן התחושה, שמאחורי הדיבורים הדמגוגיים על חיזוק "היציבות השלטונית" מסתתרת בעצם כוונה עריצה להכביד על האופוזיציה לחולל את חילופי השלטון שהם נשמת אפה של הדמוקרטיה.

המפחיד הוא שכל היוזמות העריצות הללו עלולות בנקל לקרום עור וגידים בספר החוקים שלנו. ישראל היא, כנראה, הדמוקרטיה היחידה בתבל כיום, שבה יכול עדיין הרוב לחוקק כל חוק עריץ שעולה על דעתו. בארצות הברית חוק כזה ייפסל כמובן לאלתר על ידי בית המשפט העליון. בבריטניה ובשאר מדינות האיחוד האירופי ייפסל חוק כזה על ידי בית הדין האירופי לזכויות האדם. ואילו בישראל, גם במקרים הספורים והנדירים שבהם בג"ץ פוסל חוק, יכול הרוב הקואליציוני לאשררו מחדש (וגם לאיים בגלוי בביטול סמכויות הבג"ץ עצמו); וכידוע, כבר היו דברים מעולם.

פוליטיקאי ישן-נושן, אך כזה שהיטיב להבין מעמיתיו החדשים מהי דמוקרטיה, איבחן כבר בימי הכנסת הראשונה את ההשלכות המסוכנות של השימוש הבלתי מרוסן בכוחו של הרוב הקואליציוני. וכך התריע מנחם בגין המנוח בנאום במליאת הכנסת ביוני 1950: "הממשלה עומדת מעל לחוק. הממשלה מטילה רצונה על הרוב. אם הממשלה רוצה החוק מתקבל, ואם היא רוצה בביטול החוק הוא מתבטל. יש כאן כת שלטת העומדת מעל לחוק משום שאין חוקה שתגביל אותה".

למרבה הצער, התיאור הזה תקף גם כיום. במקום להתחייב לכונן חוקה משוריינת, שתגביל את הרוב ותשלול ממנו את הסמכות לפגוע בזכויות המיעוטים, מבטיחים לנו ההסכמים הקואליציוניים עוד חקיקה עריצה שתחמיר את הפגיעה הזאת. "כוח נוטה להשחית", הזהיר כזכור הלורד אקטון, "וכוח מוחלט משחית לחלוטין". מסתבר להוותנו שגם הפוליטיקאים החדשים אינם נרתעים משימוש בלתי מרוסן בכוח המוחלט והמשחית שהעניקו להם הבוחרים.

הכותב הוא הפרשן המשפטי של "קול ישראל"

